

Рекомендація CM/Rec(2026)2 Комітету міністрів державам-членам щодо відповідальності за насильство проти жінок і дівчат, вчинене з використанням технологій

*(Ухвалено Комітетом міністрів 4 березня 2026 року)
на 1552-му засіданні заступників міністрів)*

ПРЕАМБУЛА

Комітет Міністрів, відповідно до статті 15.b Статуту Ради Європи (ETS No. 1),

Нагадуючи, що метою Ради Європи є досягнення більшої єдності між її державами-членами, зокрема шляхом спільних дій щодо сприяння та захисту прав людини та основоположних свобод;

Підкреслюючи зобов'язання держав-членів гарантувати кожному, хто перебуває під їхньою юрисдикцією, права та свободи, визначені в Європейській конвенції з прав людини (ETS No. 5, «Конвенція») та її застосовних протоколах, а також, де це доречно, їхні зобов'язання, що випливають з Європейської соціальної хартії (ETS No. 35) або Європейської соціальної хартії (переглянутої) (ETS No. 163) та інших європейських та міжнародних документів у сфері прав людини;

Підкреслюючи, що гендерна рівність є основоположною для захисту прав людини, забезпечення належного функціонування демократії та належного управління, підтримки верховенства права та сприяння сталому розвитку та добробуту для всіх;

Стурбовані тим, що насильство проти жінок і дівчат, вчинене з використанням технологій стає все більш поширеним через швидкий розвиток технологій, включаючи штучний інтелект, їх широке використання та бізнес-моделі, що сприяють їх поширенню;

Посилаючись на Рейк'явікську декларацію, прийняту главами держав та урядів Ради Європа, яка підтверджує зобов'язання Ради Європи щодо зменшення ризиків негативних наслідків для прав людини внаслідок використання технологій, зокрема стосовно нових форм насильства щодо жінок та вразливих груп, створених та посиленних сучасними технологіями;

Беручи до уваги зобов'язання згідно з Конвенцією Ради Європи про запобігання насильству проти жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (CETS No. 210, Стамбульська конвенція) та Конвенцією Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (CETS No. 201, Лансаротська конвенція), та враховуючи Загальну рекомендацію No. 1 щодо цифрового виміру насильства щодо жінок Групи експертів з питань боротьби з насильством щодо жінок та домашнім насильством, поряд з іншими міжнародними стандартами у сфері прав людини, пов'язаними із захистом жінок та дівчат від насильства, вчиненого з використанням технологій, та судову практику Європейського суду з прав людини, що розвивається;

Беручи до уваги Конвенцію Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок та її факультативний протокол, а також Конвенцію Організації Об'єднаних Націй про права дитини та її факультативні протоколи, а також роботу відповідних договірних органів;

Беручи до уваги зобов'язання за Конвенцією про кіберзлочинність (ETS No. 185, Будапештська конвенція) та її додатковими протоколами щодо криміналізації дій расистського та ксенофобського характеру, скоєних через комп'ютерні системи (ETS No. 189), та про посилену співпрацю та розкриття електронних доказів (CETS No. 224), а також Рамковою конвенцією Ради Європи про штучний інтелект, та права людини, демократію та верховенство права (CETS No. 225);

Визнаючи, що насильство проти жінок і дівчат, вчинене з використанням технологій за своєю суттю є гендерно зумовленим і є частиною континууму гендерно зумовленого насильства, з яким жінки та дівчата стикаються в усіх сферах життя, як окремий вимір, що вчиняється, зазнає сприяння, загострюється або підсилюється технологіями або за їх допомогою;

Визнаючи масштабний, тривалий та еволюційний характер насильства проти жінок і дівчат, вчиненого з використанням технологій та серйозну шкоду, яку воно завдає жертвам, включаючи, але не обмежуючись, їхньому фізичному та психологічному здоров'ю, засобам до існування та економічній безпеці, репутації, участі у громадському та політичному житті, лідерству, безпеці та захисту, гідності та взаємодії в Інтернеті;

Визнаючи суспільну шкоду, спричинену насильством проти жінок і дівчат, вчиненим з використанням технологій, включаючи навантаження на системи підтримки, сім'ї та друзів, посилення гендерних стереотипів та, особливо випадки, коли таке насильство призводить до придушення голосів, виключення або залякування жінок та дівчат, а також його загрозу для демократичних процесів;

Визнаючи важливість індивідуальної та системної відповідальності за насильство проти жінок і дівчат, вчинене з використанням технологій, як невід'ємну частину забезпечення справедливості для постраждалих від такого насильства та забезпечення їхнього відновлення, припинення безкарності та притягнення винних до відповідальності, запобігання майбутній шкоді, зміцнення довіри до захисної ролі державних установ та сприяння середовищу, вільному від насильства;

Визнаючи важливу роль ініціатив з профілактики для створення середовища відповідальності за насильство проти жінок і дівчат, вчинене з використанням технологій, де шкідливі дії не підтримуються, не виправдовуються, не приймаються та не ігноруються;

Визнаючи важливу роль технологічних компаній та Інтернет-посередників у запобіганні та реагуванні на насильство проти жінок і дівчат, вчинене з використанням технологій, а також їхні обов'язки щодо дотримання прав людини відповідно до Рекомендації CM/Rec(2016)3 Комітету Міністрів державам-членам щодо прав людини та бізнесу та Керівних принципів Організації Об'єднаних Націй щодо бізнесу та прав людини;

Нагадуючи про важливість підходу, який враховує численні і перехресні форми дискримінації і нерівності, що посилюють насильство проти жінок і дівчат, вчинене з використанням технологій, та підкреслюючи необхідність заходів щодо відповідальності, розроблених та впроваджених відповідно до такого підходу;

Визнаючи конкретні ризики та бар'єри, з якими стикаються жінки та дівчата з інвалідністю в контексті насильства, вчиненого з використанням технологій;

Визнаючи важливість забезпечення наявності зручних для дітей та відповідних віку систем і заходів для боротьби з насильством, вчиненим з використанням технологій, з урахуванням постійного розвитку здібностей дітей та молоді та різноманітних обставин, приділяючи особливу увагу особливим досвіду та потребам дівчат та молодих жінок;

Визнаючи, що, хоча насильство, вчинене з використанням технологій, непропорційно сильно впливає на жінок та дівчат, постраждалим може стати будь-хто;

Підкреслюючи необхідність комплексного, загальносуспільного і такого, що враховує травматичний досвід, підходу, який забезпечує скоординовану політику та сприяє ефективній співпраці між усіма державними установами та всередині них, а також з усіма відповідними зацікавленими сторонами, включаючи організації громадянського суспільства, постраждалих від насильства проти жінок і дівчат, вчиненого з використанням технологій, медіа та приватний сектор, з метою посилення відповідальності

за насильство проти жінок і дівчат, вчинене з використанням технологій;

Визнаючи важливість та потенціал технологій як життєво важливого ресурсу для запобігання насильству та боротьби з ним, для відновлення після насильства, а також для гендерної рівності та розширення прав і можливостей, розбудови громад та змістовної участі жінок та дівчат у суспільному житті;

Визнаючи право жінок та дівчат на повну, рівну та змістовну участь у безпечному та сприятливому цифровому середовищі,

Рекомендує урядам держав-членів:

1. вживати всіх необхідних заходів для забезпечення швидкого, повного та ефективного виконання принципів, що додаються до цієї рекомендації;
2. промотувати та сприяти активній співпраці між відповідними зацікавленими сторонами, включно з організаціями громадянського суспільства, зокрема організаціями з прав жінок, молоді та дітей, постраждалими від насильства, вчиненого з використанням технологій, відповідними експертами, міжнародними організаціями, освітніми та дослідницькими установами, медіа та приватним сектором, для ефективного впровадження принципів, що додаються до цієї рекомендації;
3. забезпечити переклад цієї рекомендації офіційними мовами їхніх країн та широке її поширення серед компетентних органів влади та зацікавлених сторін у різних доступних форматах, включаючи зручні для дітей формати;
4. регулярно переглядати впровадження цієї рекомендації та інформувати Комітет Міністрів щодо вжитих заходів, досягнутого прогресу та планів щодо усунення недоліків, що залишилися.

Додаток до Рекомендації CM/Rec(2026)2 Комітету Міністрів державам-членам щодо відповідальності за насильство проти жінок і дівчат, вчинене з використанням технологій

I. Мета, сфера застосування, основні принципи та визначення

Мета та обсяг

1. Ця рекомендація має на меті допомогти державам-членам у забезпеченні відповідальності за насильство проти жінок і дівчат, вчинене з використанням технологій у всій їхній різноманітності, зокрема шляхом запобігання такому насильству та боротьби з ним. В рамках впровадження цієї рекомендації державам-членам рекомендується застосовувати цю рекомендацію до всіх постраждалих від насильства проти жінок і дівчат, вчиненого з використанням технологій, приділяючи особливу увагу жінкам та дівчатам, які стали постраждалими.
2. Ця рекомендація застосовується як у мирний час, так і під час збройних конфліктів, постконфліктних та надзвичайних ситуацій, а також інших криз.

Основні принципи

3. Для цілей цієї рекомендації забезпечення відповідальності розуміється як обов'язок держав забезпечити, щоб особи, відповідальні за насильство проти жінок і дівчат, вчинене з використанням технологій, включно зі уможливленням, сприянням або підбурюванням до такого насильства, несли відповідальність за свої дії чи бездіяльність. Це передбачає існування ефективних застосовних процесів, рамок та механізмів, зокрема згідно з кримінальним, цивільним або адміністративним правом, відповідно до яких може бути подана скарга для встановлення відповідальності або зобов'язань фізичної чи юридичної особи. Забезпечення відповідальності включає превентивні заходи, що сприяють відповідальній поведінці, борються з корінними причинами насильства щодо жінок і дівчат і допомагають створити середовище, де шкідливі дії не підтримуються, не виправдовуються, не приймаються та не ігноруються.
4. У рекомендації міститься заклик до застосування підходу, що ґрунтується на правах людини, є міжсекційним, інклюзивним, гендерно-трансформаційним, орієнтованим на постраждалих, таким, що враховує травматичний досвід, відповідає віку та є дружнім до дітей, для забезпечення відповідальності за всі форми насильства проти жінок і дівчат, вчиненого з використанням технологій. Вона розглядає

насильство проти жінок і дівчат, вчинене з використанням технологій у ширшому континуумі насильства, що охоплює як дії, вчинені з використанням технологій, так і насильство, вчинене без використання технологій, та розглядає його вплив на окремих осіб та суспільство в ширшому сенсі.

5. У рекомендації наголошується на необхідності того, щоб усі правові, політичні та регуляторні рамки, спрямовані на забезпечення відповідальності за насильство проти жінок і дівчат, вчинене з використанням технологій були пропорційними та ґрунтувалися на повазі до всіх прав людини, зокрема статей 2, 3, 8, 10 та 14 Конвенції, як їх тлумачить Європейський суд з прав людини.

6. Усі правові, політичні та регуляторні заходи повинні забезпечувати захист свободи вираження поглядів для всіх, відповідно до пункту 2 статті 10 Конвенції та відповідної практики Європейського суду з прав людини, без шкоди для основоположних конституційних принципів, що застосовуються в національному контексті. Це передбачає як утримання від невиправданого втручання у здійснення права на свободу вираження поглядів, так і життя проактивних заходів для запобігання та усунення ефекту придушення голосу від насильства проти жінок і дівчат, вчиненого з використанням технологій.

Визначення

7. Для цілей цієї рекомендації застосовуються такі визначення:

7.1. «насильство проти жінок і дівчат, вчинене з використанням технологій» розуміється як будь-який акт гендерно зумовленого насильства, що вчиняється, зазнає сприяння, загострюється або підсилюється технологіями або за їх допомогою, та яке впливає на жінок або дівчат;

7.2. «технологічні компанії» охоплюють широкий спектр підприємств та інших організацій, що займаються розробкою або наданням технологічних продуктів і послуг, включаючи програмне забезпечення, апаратне забезпечення та рішення для зв'язку;

7.3. «Інтернет-посередники» – це суб'єкти, які сприяють взаємодії в Інтернеті між фізичними та юридичними особами, пропонуючи та виконуючи різноманітні функції та послуги, включаючи постачальників Інтернет-послуг та онлайн-платформи;

7.4. «онлайн-платформи» стосуються постачальників цифрових послуг, які з'єднують користувачів та встановлюють правила взаємодії, зокрема за допомогою алгоритмічних систем для збору та аналізу даних або персоналізації своїх послуг. Такі платформи включають, але не обмежуються, пошуковими системами, агрегаторами новин, платформами спільного доступу до відео, комунікаційними платформами та соціальними мережами.

II. Сприяння відповідальному середовищу

8. Держави-члени повинні посилити відповідальність за насильство проти жінок і дівчат, вчинене з використанням технологій, усуваючи його корінні причини, включаючи сексизм, гендерні стереотипи, історичну та структурну нерівність, системну дискримінацію, усталені патріархальні або мізогіністичні норми та практики, а також поширеність культури, яка ігнорує необхідність згоди на сексуальні взаємодії. Це включає створення умов, за яких постраждалі можуть ефективно отримувати допомогу та відстоювати свої права, а також сприяння середовищу, де насильство щодо жінок та дівчат не підтримується, не виправдовується, не приймається та не ігнорується.

9. Держави-члени повинні промотувати і сприяти комплексним, доступним, науково обґрунтованим та інклюзивним запобіжним ініціативам, зокрема, шляхом освіти, нарощування потенціалу, включаючи навчання цифровій грамотності, і підвищення обізнаності. Запобіжні ініціативи повинні:

9.1. залучати відповідних зацікавлених сторін, зокрема організації громадянського суспільства, включаючи організації з прав жінок, молоді та дітей, постраждалими від насильства, вчиненого з використанням технологій, приватний сектор, освітні та дослідницькі установи та медіа, а також чоловіків та хлопців як союзників у зусиллях із запобігання;

9.2. інтегрувати стратегії первинного запобігання, спрямовані на населення загалом, стратегії вторинного запобігання, зосереджені на групах, які ризикують зазнати або скоїти насильство проти жінок і дівчат, вчинене з використанням технологій, та стратегії третинного запобігання, спрямовані на окремих порушників.

10. Держави-члени повинні сприяти відповідальним політикам та практикам медіаорганізацій, щоб забезпечити, що контент, що становить насильство проти жінок і дівчат, вчинене з використанням технологій, не поширювався неналежним чином, водночас захищаючи свободу слова та незалежність медіа.

11. Держави-члени повинні вжити заходів для забезпечення наявності та ефективного ресурсного забезпечення доступних, ефективних та скоординованих структур підтримки, включаючи міжгалузеві зусилля, для постраждалих від насильства проти жінок і дівчат, вчиненого з використанням технологій, надаючи пріоритет інклюзивному, гендерно-чутливому, орієнтованому на постраждалих, такому, що враховує травматичний досвід, відповідному віку та дружньому до дітей догляду.

12. Держави-члени повинні забезпечити цілісний та інклюзивний дизайн програм підтримки і соціальних послуг, включаючи юридичне та психологічне консультування, а також, за потреби, технологічну підтримку, адаптовану до конкретних індивідуальних потреб постраждалих від насильства проти жінок і дівчат, вчиненого з використанням технологій. Вони повинні визнати відновлення невід'ємною частиною загальних зусиль щодо викорінення насильства та широко поширювати інформацію про ці послуги.

III. Посилення правової та політичної бази

13. Держави-члени повинні забезпечити відповідальність за насильство проти жінок і дівчат, вчинене з використанням технологій шляхом вжиття комплексних правових та політичних заходів, гарантуючи ефективність відповідних положень у запобіганні такому насильству та реагуванні на нього, а також чіткість, точність та технологічну нейтральність правових визначень. Зокрема, держави-члени повинні:

13.1. переглянути та забезпечити дотримання чинного законодавства та політик щодо запобігання насильству щодо жінок та дівчат та боротьби з ним, а також щодо допомоги та підтримки постраждалих, зокрема, забезпечуючи застосування законодавства та політик в принципі та на практиці до насильства, вчиненого з використанням технологій;

13.2. періодично оцінювати ефективність та актуальність таких законодавства та політик для застосування як у принципі, так і на практиці до насильства проти жінок і дівчат, вчиненого з використанням технологій;

13.3. за потреби, і зокрема, там, де правові та політичні рамки відсутні, є неповними або неефективно впроваджуються, внести зміни до чинних або розробити нові законодавчі акти та політичні рамки для запобігання такому насильству та боротьби з ним, а також для допомоги та підтримки постраждалих.

14. Держави-члени повинні забезпечити, щоб насильство проти жінок і дівчат, вчинене з використанням технологій, охоплювалося та належно регулювалося кримінальним законодавством.

15. Держави-члени повинні вжити необхідних законодавчих або інших заходів для забезпечення того, щоб правові заходи реагування на акти насильства проти жінок і дівчат, вчиненого з використанням технологій, та є правопорушенням, охоплювали, коли це доречно, акти підбурювання, допомогу та сприяння, а також замах на вчинення таких кримінальних злочинів.

16. Держави-члени повинні вжити необхідних законодавчих заходів для забезпечення того, щоб правопорушення, пов'язані з насильством проти жінок і дівчат, вчиненим з використанням технологій, каралися ефективними, пропорційними та стримуючими санкціями, які враховують тяжкість правопорушення та шкоду, завдану постраждалим. Із повною повагою до незалежності судової влади та з урахуванням доцільності в національному контексті, відповідний орган, який визначає покарання, повинен мати можливість розглядати наявність технологічного виміру як обтяжуючу обставину у відповідних ситуаціях, наприклад, якщо це призвело до особливо тяжкої шкоди постраждалому, за умови, що такий технологічний аспект не є складовою частиною правопорушення.

17. Держави-члени повинні забезпечити, щоб, де це доречно і відповідає національному законодавству, засоби, що використовуються для насильства проти жінок і дівчат, вчиненого з використанням технологій, що становить кримінальне правопорушення, могли бути конфісковані, а контент, що складає такі дії або є їх результатом, міг бути вилучений та видалений.

18. Держави-члени повинні забезпечити, щоб поряд із заходами кримінального права, ефективний правовий захист від насильства проти жінок і дівчат, вчиненого з використанням технологій, а також інструменти відшкодування також передбачалися положеннями цивільного та адміністративного права, з урахуванням національного контексту. Такий правовий захист не повинен залежати від відкриття кримінального провадження або винесення обвинувальних вироків кримінальним судом.

19. Під час підготовки, прийняття або впровадження законів і політики, що стосуються насильства проти жінок і дівчат, вчиненого з використанням технологій, держави-члени повинні проводити своєчасні, регулярні та змістовні публічні консультації з широким колом зацікавлених сторін, зокрема з організаціями громадянського суспільства, включаючи організації з прав жінок, молоді та дітей, постраждалих від насильства, вчиненого з використанням технологій, приватний сектор, освітні та дослідницькі установи, а також медіа. Держави-члени повинні публічно та прозоро звітувати про результати таких консультацій для інформування про розробку комплексних та заснованих на фактичних даних правових та політичних рамок, що враховують потреби постраждалих осіб.

20. Держави-члени повинні заохочувати медіаорганізації, з належною повагою до свободи слова та їхньої незалежності, до впровадження інструментів само- та співрегулювання для запобігання та ефективного реагування на насильство проти жінок і дівчат, вчинене з використанням технологій.

21. За потреби та за доцільності в національному контексті, держави-члени повинні систематично збирати та аналізувати дані, розбиті за такими відповідними факторами, як стать, вік або відносини між постраждалими та порушниками, насильство проти жінок і дівчат, вчинене з використанням технологій, а також заохочувати дослідження такого виду насильства для ефективного та регулярного інформування про розробку, моніторинг, оцінку та перегляд законів і політик, що стосуються комплексного характеру такого насильства. Такі зусилля повинні керуватися принципами порівнюваності та прозорості, застосовувати загальноурядовий підхід та спиратися на різноманітні та взаємодоповнюючі джерела доказів.

IV. Посилення ефективної і доступної системи правосуддя

22. Для посилення відповідальності за насильство проти жінок і дівчат, вчинене з використанням технологій, шляхом ефективного реагування в рамках правосуддя, зокрема згідно з кримінальним, цивільним та адміністративним правом, держави-члени повинні:

22.1. вживати ефективних заходів для запобігання вторинній віктимізації постраждалих від насильства проти жінок і дівчат, вчиненого з використанням технологій;

22.2. вживати ефективних заходів, що відповідають принципам процесуальної справедливості, для забезпечення того, щоб постраждалі від насильства проти жінок і дівчат, вчиненого з використанням технологій були інформовані, залучені отримували гідне і поважне ставлення з боку всієї судової системи, а також для сприяння їхній змістовній участі та підтримці їхнього відновлення;

22.3. захищати недоторканність приватного життя та гідність постраждалих від насильства проти жінок і дівчат, вчиненого з використанням технологій, і забезпечити їхній захист, а також захист їхніх сімей та свідків від залякування, помсти та повторної віктимізації на всіх етапах розслідування та судового провадження.

23. Держави-члени повинні створити належні умови для системи правосуддя в цілому, зокрема для інституцій та осіб, які працюють у ній, для ефективної боротьби з насильством проти жінок і дівчат, вчиненим з використанням технологій, зокрема шляхом:

23.1. вжиття ефективних заходів для посилення можливостей правоохоронних органів, прокуратури та судової влади розглядати випадки такого насильства;

23.2. розподіл фінансових, технічних та людських ресурсів для ефективної боротьби з таким насильством та забезпечення ефективного та своєчасного реагування;

23.3. забезпечення того, щоб оцінки ризиків, проведені в контексті такого насильства, враховували специфічну динаміку насильства, вчиненого з використанням технологій, та унікальні ризики, які воно становить, з метою захисту постраждалих;

23.4. вжиття проактивних заходів для просування гендерної рівності та, з повною повагою до судової незалежності та з урахуванням національного контексту, повної, рівної та змістовної участі і лідерства жінок у правоохоронних органах, розслідуваннях, прокуратурі та судовій системі.

24. Якщо дитиною вчиняється насильство проти жінок і дівчат з використанням технологій, держави-члени повинні застосовувати Рекомендацію CM/Rec(2008)11 Комітету Міністрів державам-членам щодо Європейських правил для неповнолітніх правопорушників, до яких застосовуються санкції або заходи, Рекомендацію CM/Rec(2018)8 Комітету Міністрів державам-членам щодо відновного правосуддя у кримінальних справах та Керівні принципи Комітету Міністрів Ради Європи щодо правосуддя, дружнього до дітей, а також враховувати Висновок Комітету Сторін Лансаротської конвенції щодо зображень та/або відео, що містять сексуальний підтекст чи відвертих зображень та/або відео сексуального характеру, які створюються, поширюються та отримуються дітьми.

25. Держави-члени повинні забезпечити наявність, доступність, належність та безпеку систем повідомлення про насильство проти жінок і дівчат, вчинене з використанням технологій відповідним органам влади та службам підтримки, а також широке поширення інформації про такі канали.

26. За умов, передбачених національним законодавством, держави-члени повинні вживати необхідних заходів для забезпечення ефективного розслідування та судового провадження щодо насильства проти жінок і дівчат, вчиненого з використанням технологій, без невиправданої затримки.

27. Держави-члени повинні сприяти скоординованим зусиллям у межах та між органами розслідування та прокуратури, а також інтегрувати міжвідомчу співпрацю для забезпечення консолідованого і ефективного реагування на насильство проти жінок і дівчат, вчинене з використанням технологій.

28. Держави-члени повинні сприяти співпраці між медіа та правоохоронними органами, повністю поважаючи незалежність медіа та з урахуванням національного контексту, для підтримки ефективних заходів реагування на насильство проти жінок і дівчат, вчинене з використанням технологій.

29. Держави-члени повинні забезпечити безпечну обробку та адміністрування доказів у випадках насильства проти жінок і дівчат, вчиненого з використанням технологій, зокрема шляхом:

29.1. забезпечення, з повною повагою до незалежності судової влади, щоб збір, аналіз та представлення доказів такого насильства враховували його гендерний характер та наслідки;

29.2. впровадження суворих протоколів для безпечного доступу, поширення, зберігання та архівування таких доказів;

29.3. здійснення своїх процесуальних повноважень відповідно до статей 14–21 Будапештської Конвенції.

30. Для врахування транскордонного характеру насильства проти жінок і дівчат, вчиненого з використанням технологій, держави-члени повинні, за потреби, посилювати міжнародне співробітництво відповідно до міжнародних стандартів, зокрема шляхом:

30.1. забезпечення використання міжнародних механізмів співробітництва для пришвидшення доступу до доказів, пов'язаних з насильством проти жінок і дівчат, вчиненим з використанням технологій, зокрема шляхом застосування статей 23–35 Будапештської конвенції та через цілодобову контактну мережу, створену відповідно до статті 35, для забезпечення негайної допомоги в розслідуваннях та кримінальному провадженні;

30.2. розробка стандартизованих протоколів для безпечного та надійного транскордонного обміну доказами, пов'язаними з насильством проти жінок і дівчат, вчиненим з використанням технологій, включаючи доступ до доказів, що зберігаються технологічними компаніями та Інтернет-посередниками в інших державах-членах.

31. Держави-члени повинні забезпечити, щоб правопорушення, пов'язані з насильством проти жінок і дівчат, вчиненим з використанням технологій, за доцільності в національному контексті, могли каратися за законом.

32. Держави-члени повинні забезпечити постраждалим від насильства проти жінок і дівчат,

вчиненого з використанням технологій, ефективний та змістовний доступ до правосуддя, зокрема шляхом надання права на безкоштовну правову допомогу відповідно до умов, передбачених їхнім національним законодавством, та запровадити системи, що враховують конкретні потреби дівчат-постраждалих.

33. Держави-члени повинні забезпечити наявність швидких, доступних та ефективних розпоряджень щодо фізичних та юридичних осіб для забезпечення своєчасного видалення контенту, що становить насильство проти жінок і дівчат, вчинене з використанням технологій, та який за своєю суттю є незаконним або став незаконним внаслідок його використання, зокрема згідно з кримінальним, цивільним чи адміністративним правом, одночасно вживаючи ефективних заходів для забезпечення збереження відповідних доказів для цілей розслідування та судочинства протягом обмеженого часу. Видання розпоряджень не повинно залежати від відкриття кримінального провадження або винесення обвинувальних вироків кримінальним судом.

34. Держави-члени повинні забезпечити наявність відповідних ухвал, що встановлюють заборони або захист та враховують конкретну динаміку насильства проти жінок і дівчат, вчиненого з використанням технологій, а також ефективних механізмів для забезпечення їх дотримання.

35. Із урахуванням національного контексту, держави-члени повинні забезпечити, щоб постраждалі від насильства проти жінок і дівчат, вчиненого з використанням технологій, мали доступ до належних, адекватних, ефективних та своєчасних засобів правового захисту, а також компенсації, зокрема від тих, хто вчиняє або сприяє такому насильству. Вони повинні, з урахуванням національного контексту, розглянути можливість створення державних схем компенсації для надання фінансової компенсації постраждалим від насильства проти жінок і дівчат, вчиненого з використанням технологій, які отримали серйозні тілесні ушкодження або погіршення здоров'я, тією мірою, якою шкода не покривається іншими джерелами, такими як порушник, страхування або державне медичне та соціальне забезпечення.

V. Регулювання технологічних компаній та Інтернет-посередників

36. Держави-члени повинні, за необхідності та доцільності, розробляти та запроваджувати заходи для забезпечення відповідальності технологічних компаній та Інтернет-посередників за будь-яку їх роль, яку вони відіграють у насильстві проти жінок і дівчат, вчиненому з використанням технологій. Ці заходи повинні застосовуватися поступово, забезпечуючи, щоб зобов'язання технологічних компаній та Інтернет-посередників були пропорційними рівню ризику та потенційній серйозності впливу їхніх продуктів та послуг на права людини.

37. Держави-члени повинні вимагати від технологічних компаній та Інтернет-посередників інтеграції інклюзивних стандартів безпеки ще на етапі розробки продуктів, щоб проактивно запобігати насильству проти жінок і дівчат, вчиненому з використанням технологій. Це повинно включати проведення регулярних оцінок ризиків для прав людини, враховуючи всю різноманітність досвіду жінок та дівчат, з особливою увагою до ризиків насильства щодо жінок та дівчат, до розгортання їхніх продуктів та на ітеративній основі, а також впровадження проактивних заходів для ефективного пом'якшення будь-яких виявлених ризиків. Результати таких оцінок, а також заходи, вжиті для усунення виявлених ризиків, повинні бути оприлюднені.

38. Держави-члени повинні, з урахуванням національного контексту:

38.1. забезпечити, щоб політики та умови користування технологічних компаній та Інтернет-посередників враховували гендерні аспекти, не дискримінували та були чутливими до конкретних форм та наслідків насильства проти жінок і дівчат, вчиненого з використанням технологій;

38.2. вимагати від технологічних компаній та Інтернет-посередників:

- створити зручні для користувачів системи повідомлення, які є інклюзивними, відповідними віку, доступними, зокрема для осіб з інвалідністю, а також чутливими до часу та ефективними;
- надавати пріоритет повідомленням від перевірених довірених організацій, які мають досвід у боротьбі з насильством проти жінок і дівчат, вчиненим з використанням технологій;
- забезпечити, щоб про контент, який вважається незаконним, зокрема згідно з кримінальним, цивільним чи адміністративним законодавством, можна було повідомляти без необхідності уточнення конкретних юридичних положень, які могли бути порушені.

- 38.3.** забезпечити своєчасну співпрацю технологічних компаній та Інтернет-посередників з правоохоронними органами, прокуратурою та судовими органами, на їх запит, шляхом надання необхідних даних, без шкоди для верховенства права та гарантій захисту даних;
- 38.4.** вимагати від технологічних компаній та Інтернет-посередників повідомляти органам влади, щойно їм стає відомо про будь-яку інформацію, яка дає достатні підстави вважати, що здійснене, здійснюється або ймовірно буде здійснене кримінальне правопорушення, пов'язане з насильством, вчиненим з використанням технологій, яке створює загрозу життю чи безпеці жінки чи дівчини;
- 38.5.** вимагати від технологічних компаній та Інтернет-посередників надавати ефективні, легкодоступні та відповідні віку засоби захисту й користувацький контроль, включно з інструментами перевірки віку, які сприяють безпечному використанню технологій жінками і дівчатами і зменшують ризику заподіяння шкоди;
- 38.6.** вимагати від технологічних компаній та Інтернет-посередників регулярно публікувати звіти про прозорість щодо їх політик та практик щодо насильства проти жінок і дівчат, вчиненого з використанням технологій, включно з кількісними результатами таких політик та практик, розподілених за відповідними ідентифікаторами.
- 39.** Держави-члени повинні, відповідно до національного контексту, розробляти і забезпечувати впровадження прозорих і чітких регуляторних заходів, які вимагатимуть від онлайн-платформ брати на себе відповідальність у сфері запобігання та боротьби з насильством проти жінок і дівчат, вчиненим з використанням технологій. З цією метою держави-члени повинні:
- 39.1.** розробити комплексні рекомендації для онлайн-платформ щодо вирішення проблеми такого насильства в питаннях модерації контенту та інших політиках і практиках;
- 39.2.** вимагати від онлайн-платформ призначення достатньої кількості осіб-модераторів контенту, забезпечуючи неупередженість, відповідну експертизу, мовну грамотність, регулярне навчання і доступ до належної психологічної підтримки;
- 39.3.** забезпечити впровадження комплексного набору заходів для запобігання та пом'якшення упередженості та дискримінації в системах штучного інтелекту, а також для сприяння їх відповідальному, гендерно-чутливому, етичному та прозорому використанню з метою підвищення ефективної модерації контенту в контексті насильства проти жінок і дівчат, вчиненого з використанням технологій;
- 39.4.** вимагати від онлайн-платформ регулярно переглядати та, за необхідності, переоцінювати свої політики та практики модерації контенту, щоб забезпечити їхню ефективність у запобіганні та боротьбі з насильством проти жінок і дівчат, вчиненим з використанням технологій;
- 39.5.** вживати ефективних заходів для забезпечення того, щоб:
- онлайн-платформи, які не вживають оперативних заходів для видалення контенту після того, як їм стає відомо про контент, що є насильством проти жінок і дівчат, вчиненим з використанням технологій, який за своєю суттю є незаконним або став незаконним внаслідок його використання, згідно з кримінальним, цивільним чи адміністративним законодавством, могли притягатися до відповідальності за такий контент;
 - онлайн-платформи зберігали відповідні докази такого контенту для цілей розслідування та судочинства протягом обмеженого періоду часу;
 - онлайн-платформи зменшували будь-які системні ризики повторної появи видаленого контенту;
- 39.6.** заохочувати онлайн-платформи використовувати відповідні та ефективні технології для запобігання створенню, публікації та подальшого поширення контенту, що становить насильство проти жінок і дівчат, вчинене з використанням технологій, та який за своєю суттю є незаконним або став незаконним внаслідок його використання, згідно з кримінальним, цивільним чи адміністративним законодавством;
- 39.7.** заохочувати онлайн-платформи застосовувати чіткі, прозорі та ефективні механізми для виявлення та маркування контенту, що є насильством проти жінок і дівчат, вчиненим з використанням технологій, включаючи, але не обмежуючись, контентом, який є мізогінним або

пропагує чи підбурює до насильства щодо жінок та дівчат, і який не відповідає критеріям для видалення;

39.8. вимагати від онлайн-платформ надання чіткої та прозорої інформації про вжиті заходи щодо оскаженого контенту, включаючи дані, дезагреговані за відповідними ідентифікаторами, а також пропонувати швидкі, легкодоступні та ефективні механізми правового захисту;

39.9. вимагають від онлайн-платформ виявлення, оцінки та пом'якшення способів, якими їхні алгоритмічні системи можуть сприяти насильству проти жінок і дівчат, вчиненому з використанням технологій, зокрема шляхом посилення мізогінного контенту.

40. Держави-члени повинні включити запобіжні заходи проти насильства проти жінок і дівчат, вчиненого з використанням технологій до відповідних політик і рамкових актів, пов'язаних з розвитком технологій та інноваціями.

41. Держави-члени повинні розглянути можливість заохочення постачальників платіжних послуг до вжиття ризикоорієнтованих та пропорційних заходів боротьби з використанням цих послуг для сприяння порушенням, пов'язаним із насильством проти жінок і дівчат, вчиненим з використанням технологій.

42. Держави-члени повинні заохочувати технологічні компанії та Інтернет-посередників до розробки та просування позитивних контрнарративів у відповідь на насильство проти жінок і дівчат, вчинене з використанням технологій.

43. Держави-члени повинні заохочувати технологічні компанії та Інтернет-посередників до впровадження надійних само- та співрегульованих рамок і механізмів для запобігання та боротьби з насильством проти жінок і дівчат, вчиненим з використанням технологій.

44. Держави-члени повинні сприяти налагодженню механізмів співпраці між технологічними компаніями та Інтернет-посередниками для узгодження стратегій та практик у боротьбі з контентом, що становить насильство проти жінок і дівчат, вчинене з використанням технологій, і сприяти прийняттю узгоджених заходів, що ґрунтуються на правах.

45. Держави-члени повинні заохочувати технологічні компанії та інтернет-посередників регулярно та ефективно взаємодіяти з організаціями громадянського суспільства, включаючи організації з захисту прав жінок, молоді та дітей, а також з постраждалими від насильства проти жінок і дівчат, вчиненого з використанням технологій, щоб забезпечити врахування їхніх поглядів та досвіду під час розробки, впровадження та перегляду стандартів компаній та галузевих стандартів, спрямованих на запобігання такому насильству та боротьбу з ним.